

Respectvolle Geboortezorg: Standpunt, Aanbevelingen en Engagement.

Versie juni 2024

VVOG Standpunt

De Vlaamse Vereniging voor Obstetrie en Gynaecologie (VVOG) draagt Respectvolle Geboortezorg (RGZ) hoog in het vaandel. RGZ impliceert toegang tot en adequate uitvoering van *best-practice* medische interventies met geïnformeerde toestemming. RGZ includeert verbale en non-verbale communicatie met aandacht voor waardigheid, individualiteit, privacy, intimiteit en persoonlijke overtuigingen. Het is zorg die niet discrimineert. RGZ is gebaseerd op geïnformeerde keuze na duidelijke communicatie. De VVOG hanteert hierbij het zogenoemd overlegmodel, “shared decision making”.

De geïnformeerde toestemming, impliciet of expliciet, is nodig bij elke essentieel geachte medische daad. Wij, gynaecologen, hebben een centrale rol in de prenatale en perinatale begeleiding van de zwangere vrouw. Het blijft dan ook onze prioriteit om via hoogkwalitatieve zorg, gesteund op de meest betrouwbare wetenschappelijke evidentie, de maternele en perinatale morbiditeit en mortaliteit zo laag mogelijk te houden.

RGZ is belangrijk omdat het impact heeft op een van de belangrijkste gebeurtenissen in het leven van een vrouw. Onze zorg omkadert het gezin en vormt een continuüm met deze die geleverd wordt door huisartsen, vroedvrouwen en extramurale zorgverleners.

De term ‘obstetrisch geweld’ wordt in bepaalde werelddelen gebruikt om verschillende vormen van respectloze of ondermaatse zorg tijdens de arbeid te

beschrijven, maar suggereert agressie, uitgevoerd met de intentie schade te berokkenen

De VVOG, samen met de Europese en mondiale verenigingen (EBCOG en FIGO), de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) alsook de Orde der Artsen gelooft dat deze term niet bijdraagt tot het benoemen en oplossen van het probleem. Deze term wordt wereldwijd door verloskundigen en andere zorgverleners beschouwd als onrechtvaardig en aanvallend. Ze helpt niet om vertrouwen op te bouwen tussen al de partners die streven naar een positieve bevallingservaring. De VVOG onderschrijft het EBCOG standpunt om elk individu en instituut uit te nodigen het gemeenschappelijk doel van een positieve bevallingservaring na te streven. De VVOG werkt ook samen met andere actoren om de onderliggende oorzaken van ondermaatse en respectloze zorg aan te pakken en gemeenschappelijke strategieën uit te werken. RGZ is volgens de VVOG gebaseerd op wederzijds begrip, vertrouwen en respect.

De reeds bestaande richtlijnen en aanbevelingen van de WHO, EBCOG, FIGO en de Orde der Artsen werden gebruikt om deze gedragscode op te stellen. Dit charter werd geamendeerd door de leden van de VVOG.

VVOG Aanbevelingen

Met de onderstaande aanbevelingen wil de VVOG de gynaecologen begeleiden bij het toepassen van RGZ:

1. Behandel elke patiënt met empathie, respect en waardigheid. Om een vertrouwensrelatie te kunnen opbouwen in een zorgcontext die onderhevig is aan verandering en complex is door meerdere factoren, is het nodig de perinatale zorg regelmatig te herzien vanuit het standpunt van de vrouw.
2. Neem een cultuursensitieve houding aan die de gewoonten, waarden en genderidentificatie respecteert.
3. Respecteer het recht op zelfbeschikking, geïnformeerde keuze en privacy van het individu.
4. Leef de wet betreffende de rechten van de patiënt (BS 23/02/2024) na. Indien nodig, wijs de patiënt op deze rechten in duidelijke taal.
5. Integreer perinatale mentale gezondheid in de standaardzorg door dit actief te bevragen.
6. Bewaak een positieve werkomgeving die veilig en beschermend is en hoogwaardige, collaboratieve en gepersonaliseerde zorg faciliteert. Dit in samenwerking met de andere perinatale zorgverstrekkers (huisartsen, vroedvrouwen, psychologen, kinesitherapeuten, etc.) in uw regio.
7. Doe aan preventie van ziekte en complicaties.

VVOG Engagement

Volgend engagement wordt dan ook uitgesproken door de leden van de VVOG:

1. Inspanningen te leveren om het bewustzijn voor RGZ te beklemtonen.
2. Actie te ondernemen om een correct gedrag bij zorgverleners te ondersteunen.
3. De verdere ontwikkeling te stimuleren van wetenschappelijk onderbouwde 'Clinical Guidance'.
4. Open discussies aan te moedigen met alle partners uit het pre- en perinatale zorgcontinuüm aan te moedigen, alsook te luisteren naar aanstaande ouders om samen stappen te zetten naar een (nog) betere RGZ.
5. Opleidingen te organiseren die de leden handvatten aanbieden om RGZ te optimaliseren.
6. Verder onderzoek te ondersteunen, enerzijds naar het definiëren en meten van een gebrek aan respect en misbruik, en anderzijds naar de impact ervan op de gezondheidservaringen en -keuzes van patiënten. Bewijs van de effectiviteit en implementatie van interventies in verschillende contexten is nodig om 'clinical guidance' te optimaliseren.
7. Zich verder in te spannen tot het ontwikkelen van duurzame strategieën om deze uitdagingen aan te gaan.

Gebruikte afkortingen

- EBCOG: European Board & College of Obstetrics and Gynaecology
- FIGO: Fédération Internationale de Gynécologie et d'Obstétrique
- RGZ: Respectvolle Geboortezorg
- VVOG: Vlaamse Vereniging voor Obstetrie en Verloskunde
- WHO: Wereld Gezondheidsorganisatie

Referenties

- Ayres-de-Campos D, Louwen F, Vivilaki V, et al. European Association of Perinatal Medicine (EAPM), European Board and College of Obstetricians and Gynaecologists (EBCOG), European Midwives Association (EMA). Joint position statement: Substandard and disrespectful care in labour - because words matter. *Eur J Obstet Gynecol Reprod Biol.* 2024;296:205-207.
- Deutsche Gesellschaft für Gynäkologie und Geburtshilfe. Leitfaden Respektvoller Umgang mit Patientinnen in Praxis und Klinik in der Gynäkologie und Geburtshilfe. 2023.
- European Board and College of Obstetrics and Gynaecology (EBCOG). Standards of Care for Women's Health in Europe. *Obstetric and Neonatal Services.* 2014.
- Federale overheidsdienst (FOD) Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu. Patiëntenrechten. 2019. Beschikbaar op: <https://www.health.belgium.be/nl/gezondheid/zorg-voor-jezelf/patiententhemas/patientenrechten>
- International Federation of Gynecology and Obstetrics. FIGO Statement – Health System Strengthening and Respectful Care. 2021.
- International Federation of Gynecology and Obstetrics. FIGO Statement: Ethical Framework for Respectful Maternity Care During Pregnancy and Childbirth. 2021.
- Orde der Artsen. Lichamelijke zelfbeschikking en het tegengaan van obstetrisch geweld. 2024.
- White Ribbon Alliance. Respectful maternity care: the universal rights of childbearing women. 2022.
- World Health Organisation (WHO). WHO recommendations on maternal and newborn care for a positive postnatal experience. 2022.
- World Health Organisation (WHO). WHO recommendations: intrapartum care for a positive childbirth experience. 2018.